

Stručni rad
УДК 323.28:| 351.749:377(497.6)

**TERORIZAM KAO PREDMET IZUČAVANJA U NASTAVI
POLICIJSKE AKADEMIJE MINISTARSTVA UNUTRAŠNJIH
POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE**

Goran Guska, msr

*Doktorand Pravnog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu
Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, Uprava za policijsku
obuku, Banja Luka
e-mail:goranguska@gmail.com*

Mladen Vuković, msr

*Doktorand Pravnog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu
Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, Uprava za policijsku
obuku, Banja Luka
e-mail:mladen_vukovic1983@yahoo.com*

Apstrakt: Terorizam u svim svojim oblicima kao rastuća i dinamična pojava predstavlja jednu od najvećih opasnosti i prijetnju modernom društvu. Odgovor u smislu njegovog suzbijanja predstavlja imperativ za sve države u svijetu, sa svim njihovim raspoloživim resursima. Tako i Bosna i Hercegovina nije pošteđena izazova u vezi sa terorizmom, a njena složena državna struktura, nastala kao kompromis za prestanak ratnih sukoba krajem prošlog vijeka, dodatno otežava efikasnu borbu protiv ove negativne pojave. Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, kao najrespektabilnija policijska agencija u BiH, predstavlja osnovni stub odbrane od terorizma u okviru vlastite teritorijalne nadležnosti. Doprinos jačanju kapaciteta MUP-a RS daje i Uprava za policijsku obuku koja, između ostalog, vrši osnovnu obuku kadeta Policijske akademije. Jedan od ciljeva ovog rada jeste upravo analiza nastavnog plana i programa Policijske akademije sa akcentom na prikaz u

kojoj mjeri se izučava fenomen terorizma i oblici suprotstavljanja ovom fenomenu. Takođe, radi bolje percepcije cjelishodnosti osnovne policijske obuke u dijelu koji se odnosi na terorizam, izvršeno je empirijsko istraživanje putem ankete sa uzorkom od 220 kadeta Policijske akademije gdje su rezultati dobiveni kroz odgovore na anketna pitanja doveli do određenih zaključaka. Ukupnost svih rezultata uticala je na formiranje stava, kao i mogućih rješenja za unapređenje osnovne policijske obuke u onom dijelu koji se odnosi na terorizam i pravce njenog daljnjeg razvoja.

Ključne riječi: terorizam, MUP Republike Srpske, osnovna policijska obuka, Policijska akademija.

UVODNI DIO

Terorizam kao pojava u nauci predstavlja vrlo aktuelnu temu za čije istraživanje postoji sve veći interes. Pa, iako se sve više izučava, većina pitanja oko terorizma i danas je otvorena i nema jedinstvenog stava počev od definisanja terorizma, njegovog istorijata, identifikacije terorističkih organizacija itd.¹ Neka od gledišta autora nastanak terorizma vežu za najranije periode organizovanog ljudskog društva gdje se, putem terora kao sredstvom za kažnjavanje, vrši kontrola društva od strane vladajućih,² dok je dio autora stava da se pojava terorizma javila nakon Francuske revolucije.³ Različitost stavova u pogledu istorije, odnosno nastanka terorizma uslovljena je i različitim definisanjima terorizma kao pojave. U ovom radu, nema intencija prema otvaranju ovih pitanja, već je cilj da ovu pojavu posmatramo kao predmet izučavanja u nastavi koja je namijenjena upravo onima koji će da predstavljaju prvu liniju odbrane od terorizma- budućim policijskim službenicima.

Savremeni terorizam je nasilan oblik ponašanja. On je generator nasilja ili prijetnje nasiljem, sa ciljem ometanja funkcionisanja vlade, odnosno, društveno-političkog sistema i promoviše politička, ideološka ili vjerska načela totalnog nasilja.⁴ Bosna i Hercegovina, zajedno sa zemljama Balkanskog poluostrva i šire, nije pošteđena izazova u vezi sa terorizmom. Štaviše, njena

1 D. Simeunović, *Terorizam*, Beograd, 2009, str 9- 21.

2 G. Chaliand, A. Blin, *The history of terrorism : from antiquity to al Qaeda*, Berkeley and Los Angeles, California, 2007, str. 1-12.

3 D. Simeunović, *Terorizam*, Beograd, 2009, str 91- 109.

4 R. Gaćinović, *Oblici savremenog terorizma*, *Žurnal za kriminalistiku i pravo*, br. V/ 2012, Beograd, str. 1.

složena državna struktura, nastala kao kompromis za prestanak ratnih sukoba krajem prošlog vijeka, kao i prisustvo vjerskih ekstremističkih grupa i pokreta koje egzistiraju na njenoj teritoriji te značajan broj bosanskohercegovačkih državljana koji ratuju na ratištima Bliskog istoka, dodatno otežavaju efikasnu borbu protiv ove negativne pojave. Sa druge strane, posmatrano kao krivično djelo, terorizam je u Bosni i Hercegovini zastupljen sa relativno malim učešćem u ukupnom kriminalitetu, a kao prilog tvrdnji stoji podatak da je u BiH prvi krivični postupak vođen 2006. godine, a nakon toga, vođeno je još sedam krivičnih postupaka pred Sudom BiH za krivično djelo Terorizam. Bez obzira na ovako malu zastupljenost u ukupnoj stopi kriminaliteta, terorizam zbog svoje opasnosti po društvo, načina izvršenja i posljedica koje stvara, zavređuje dužnu pažnju.⁵ Imajući u vidu društveno-političku situaciju u Bosni i Hercegovini koja je poslije rata 1995. godine pa do danas, najblaže rečeno, komplikovana, očekivano je da bilo kakav teroristički akt izvršen na njenoj teritoriji može da prouzrokuje još veću nestabilnost. Upravo se od svih policijskih, odnosno, bezbjednosnih agencija u BiH očekuje da daju najveći doprinos u sprečavanju, odnosno, razotkrivanju terorističkih aktivnosti u najširem smislu te riječi. U Republici Srpskoj, u borbi protiv terorizma, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske ima najveću ulogu, a osnovna organizaciona jedinica, Uprava za policijsku obuku, kao njegov sastavni dio, svoj doprinos jačanju izgradnje kapaciteta za ovu vrstu borbe daje kroz policijsku i stručnu obuku. U radu smo se bavili analizom nastavnog procesa Policijske akademije koja se nalazi u sastavu Uprave za policijsku obuku Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, sa osvrtom na zastupljenost terorizma kao predmeta izučavanja u nastavi. S druge strane, kroz empirijsko istraživanje metodom ispitivanja, pokušali smo da, upravo od onih koji su konzumenti nastave -kadeta Policijske akademije, dobijemo odgovore na pojedina pitanja, kao i stavove u vezi sa terorizmom. Na osnovu navedenog smo formirali određene zaključke i ponudili neka od rješenja koja bi mogla da unaprijede proces policijske obuke u onom dijelu koji se odnosi na terorizam kao predmet nastave.

TERORIZAM U NASTAVI POLICIJSKE AKADEMIJE

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske predstavlja osnovni stub odbrane od terorizma u okviru vlastite teritorijalne nadležnosti. Svi policijski službenici ovog ministarstva dužni su prema članu 55 Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima, između ostalog, da štite ustavno uređenje

⁵ M. Šikman, Krivično djelo Terorizam u sudskoj praksi u Bosni i Hercegovini, *Bezbjednost, policija, građani*, br. 1/2018, Banja Luka, str. 21-42.

od nasilnih promjena, život i ličnu bezbjednost građana kao i da sprečavaju vršenje krivičnih djela koja se gone po službenoj dužnosti i hvataju njihove izvršioce.⁶ Kako je u glavi XXIII Krivičnog zakonika Republike Srpske⁷, u članu 299 propisano, krivično djelo Terorizam, a ostali članovi iz iste glave su u vezi sa krivičnim djelom Terorizam, jasno je da je obaveza svih policijskih službenika MUP-a RS sprečavanje ovih krivičnih djela kao i hvatanje njihovih izvršilaca. Bitno je navesti da u organizacionoj strukturi MUP-a RS postoje osnovne organizacione jedinice- Uprava za borbu protiv terorizma i ekstremizma⁸ i Specijalna antiteroristička jedinica - SAJ⁹ čiji je osnovni zadatak, između ostalog, obrada krivičnih djela iz oblasti terorizma i ekstremizma, kao i eliminisanje terorističkih grupa.

Doprinos jačanju kapaciteta MUP-a RS u smislu borbe protiv terorizma daje i Uprava za policijsku obuku kroz školovanje, stručno osposobljavanje i usavršavanje kadrova za rad, kako u MUP-u RS tako i u drugim policijskim agencijama u BiH. Policijsko obrazovanje, obuka i usavršavanje u Republici Srpskoj postoje od kada postoji i Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske te su u periodu od preko 25 godina doživjeli više organizacionih i institucionalnih transformacija.¹⁰ Današnja Uprava za policijsku obuku obavlja poslove iz svoje nadležnosti koji se odnose na školovanje, odnosno, stručno osposobljavanje i usavršavanje, preko Jedinice za policijsku obuku - Policijske akademije i Jedinice za stručnu obuku¹¹ koje nastavu izvode na osnovu nastavnih planova i programa. Bitno je naglasiti da se nastavni planovi i programi donose u skladu sa potrebama MUP-a RS, odnosno, mijenjaju se i prilagođavaju u svrhu dobijanja što kvalitetnijeg budućeg kadra.

Nastavni plan i program „Osnovna policijska obuka i stručno osposobljavanje kadeta Policijske akademije“ po kojem se vrši obuka na Policijskoj akademiji svoj pravni okvir nalazi u Zakonu o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske¹² i Statutu Jedinice za policijsku obuku – Policijske akademije,¹³ a o izvođenju obuke u skladu sa Nastavnim planom i programom stara se: Služba ministra, Direktor policije, Uprava za policijsku obuku, Jedinica za policijsku obuku – Policijska akademija i policijske uprave Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske. Nastavni plan i program je podzakonski akt koji, u skladu sa članom 12 i članom 15 Statuta Jedinice za

6 Zakon o policiji i unutrašnjim poslovima, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 57/16 i 110/16.

7 Krivični zakonik Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 64/17.

8 <http://www.mup.vladars.net/index.php?vijest=policija&vrsta=uprava-terorizam-ekstremizam>

9 <http://www.mup.vladars.net/index.php?vijest=policija&vrsta=saj>

10 M. Šikman, Izazovi policijske obuke i stručnog usavršavanja – 25 godina iskustva, *Bezbjednost, policija, građani*, br. 2/2017, Banja Luka, str. 23.

11 <http://www.mup.vladars.net/index.php?vijest=ministarstvo&vrsta=uprava-policijsko-obrazovanje>

12 Zakon o policiji i unutrašnjim poslovima, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 57/16 i 110/16.

13 Statut Jedinice za policijsku obuku – Policijske akademije, MUP RS, broj: S/M-611-31/16

policijsku obuku – Policijske akademije, donosi ministar unutrašnjih poslova Republike Srpske na prijedlog nastavničkog vijeća kao stručnog organa Jedinice za policijsku obuku – Policijske akademije, Uprave za policijsku obuku.

Trenutno važeći nastavni plan i program¹⁴ se primjenjuje tokom policijske obuke i stručnog osposobljavanja XIX klase kadeta Policijske akademije i obuhvata policijsku obuku kadeta u Jedinici za policijsku obuku – Policijskoj akademiji i stručno osposobljavanje kadeta u statusu policajaca pripravnika u policijskim upravama Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske. Ukupno vrijeme trajanja policijske obuke i stručnog osposobljavanja kadeta Policijske akademije i vrijeme predviđeno za polaganje stručnog ispita je 13 mjeseci, odnosno, 791 nastavni čas u Policijskoj akademiji i 960 radnih sati u policijskim upravama Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske. Ovaj proces se sprovodi kroz tri faze koje predstavljaju jednu povezanu cjelinu. Prva faza policijske obuke se izvodi u Policijskoj akademiji tokom 6,5 mjeseci u okviru koje se izvodi nastava u trajanju od 791 nastavni čas. Po završetku prve faze, odnosno, policijske obuke u Policijskoj akademiji, kadeti polažu završni ispit. Kadeti koji sa pozitivnim uspjehom završe policijsku obuku, odnosno, prvu fazu i polože završni ispit, dobijaju uvjerenje o završenoj prvoj fazi policijske obuke i upućuju se u policijske uprave Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske na stručno osposobljavanje, odnosno, pripravnčki rad. Druga faza je stručno osposobljavanje – pripravnčki rad koja se realizuje u policijskim upravama Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske tokom šest mjeseci. U toku stručnog osposobljavanja rada, kadeti su dužni realizovati 120 radnih dana ili 960 radnih sati, a mentori koordinatori i policajci mentori u policijskim upravama ocjenjuju praktično postupanje kadeta - pripravnika tokom stručnog osposobljavanja. Pozitivno ocijenjeni kadeti - pripravnici stižu uslov za polaganje stručnog ispita. Treća faza policijske obuke i stručnog osposobljavanja kadeta Policijske akademije predstavlja pripremu za stručni ispit i polaganje stručnog ispita, a kadeti-pripravnici koji uspješno polože stručni ispit, promovišu se u policijske službenike u činu „mlađi policajac“.¹⁵ Dakle, vidljivo je da se prva faza policijske obuke odnosi na usvajanje teorijskih znanja, druga faza na praktičnu primjenu teorijskih znanja u postupanjima i treća koja predstavlja evaluaciju stečenih znanja kroz polaganje stručnog ispita.

Nastavnim planom i programom policijske obuke određuju se ciljevi, ishodi i sadržaj obuke, oblici izvođenja nastave, fond časova, načini

¹⁴ Nastavni plan i program „Osnovna policijska obuka i stručno osposobljavanje kadeta Policijske akademije“ MUP RS, broj: S/M-611.1-33/17.

¹⁵ *Ibid.*

provjeravanja, ocjenjivanja i vrednovanja uspjeha kadeta, vrijeme trajanja, uslovi i način njegove realizacije, a izrađen je na osnovu izvršene analize poslova i zadataka policijskih službenika opšte nadležnosti koji obavljaju poslove i zadatke za čije je vršenje Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske propisana srednja stručna sprema, četvrtog stepena složenosti.¹⁶ Cilj policijske obuke je osposobljavanje kadeta za sticanje kompetencija koje su potrebne za obavljanje osnovnih policijskih poslova u skladu sa Zakonom o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske, kao i međunarodnim ugovorima i konvencijama koje je usvojila Republika Srpska te standardima policijskog postupanja. U pogledu strukture, nastavni plan i program policijske obuke sačinjen je po predmetno modularnom sistemu, a čine ga:

- nastavni predmeti koji sadrže opšte teme o radu policije,
- nastavni predmeti koji obuhvataju policijske vještine,
- stručni moduli (u okviru kojih se realizuje terenska obuka) i
- seminarski dio nastavnih sadržaja.¹⁷

Pored toga, nastavnim planom i programom obuhvaćene su terenska obuka i situaciona nastava, koje predstavljaju sintezu teorijskog znanja, usvojenih vješina i formiranih stavova kadeta tokom policijske obuke, a izvode se u okviru prve faze policijske obuke u trajanju od 70 nastavnih časova (30 nastavnih časova traje situaciona nastava, a 40 terenska obuka) što procentualno iznosi skoro 10% od ukupnog broja nastavnih časova u prvoj fazi policijske obuke. Nastavni predmeti koji sadrže opšte teme o radu policije su:

- Organizacija i nadležnost policije,
- Prekršaji i prekršajni postupak,
- Upravni postupak i kancelarijsko poslovanje,
- Krivično i krivično procesno pravo,
- Ustavno uređenje i sistem državne uprave,
- Ljudska prava i policijska etika,
- Posebni postupci policije,
- Mentalno higijenski aspekti policijske profesije.¹⁸

¹⁶ Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske broj: S/M-020-73/17.

¹⁷ Nastavni plan i program „Osnovna policijska obuka i stručno osposobljavanje kadeta Policijske akademije“ MUP RS, broj: S/M-611.1-33/17.

¹⁸ <http://education.muprs.org/policijska-obuka-u-jedinici-za-policijsku-obuku-policijskoj-akademiji/> (21. 5. 2018.)

Ukupan broj časova navedenih nastavnih predmeta iznosi 145, a niti jedan od predmeta se ne bavi, ni u jednom svom dijelu, pitanjem terorizma. Navešćemo da predmet Krivično i krivično procesno pravo ima za cilj sticanje znanja o pojmovima i institutima krivičnog prava, o konkretnim krivičnim djelima i pojedinim institutima krivičnog procesnog prava, kao i znanja o istrazi i ulozi policije u istrazi. Dakle, po završenoj nastavi, kadeti će biti u stanju da objasne i shvate pojam i obilježja krivičnog djela i prepoznaju obilježja pojedenih krivičnih djela, pa shodno tome i razumiju obilježja krivičnog djela terorizma, iako se krivično djelo Terorizam ne izučava kao specifično krivično djelo. U grupi nastavnih predmeta koji obuhvataju policijske vještine su:

- Odbrambene vještine,
- Vještina komunikacije,
- Rukovanje policijskim oružjem sa nastavom gađanja,
- Sistem veza,
- Informacioni sistem.

Ukupan broj nastavnih časova iz predmeta policijskih vještina je 190, a terorizmom se ne bavi niti jedan od ovih predmeta. Stručni moduli su:

- MODUL Bezbjednosni sektor,
- MODUL Primjena policijskih ovlašćenja i upotreba sile,
- MODUL Suzbijanje kriminaliteta,
- MODUL Kontrola i regulisanje saobraćaja,
- MODUL Održavanje javnog reda i mira.

U odnosu na predmete koji sadrže opšte teme policije i policijske vještine, stručni moduli su u nastavi prisutni u najvećoj mjeri, ukupno 361 nastavni čas, što predstavlja skoro polovinu od ukupnog broja časova prve faze policijske obuke (45,63%). Terorizmom kao pojavom, ne bavi se nijedan stručni modul posebno, pa tako ni modul Suzbijanje kriminaliteta. Međutim, navedeni modul, iako terorizam ne posmatra kao izdvojen fenomen, pruža znanja koja se odnose na diferenciranje i postupanja u odnosu na sva krivična djela. Na taj način, kadeti stiču znanja na osnovu kojih će moći, između ostalog, da postave kriminalističko-diferencijalnu dijagnozu, da obezbijede lice mjesta krivičnog događaja te da primjenjuju operativno-taktičke mjere i radnje, kao i istražne radnje radi rasvjetljavanja kako krivičnih događaja i djela uopšte, tako i krivičnog djela Terorizam.

Pored nastavnih predmeta koji sadrže opšte teme o radu policije, policijskih vještina i stručnih modula, uz terensku obuku i situacionu nastavu,

u prvoj fazi policijske obuke predviđena je i seminarska nastava u ukupnom trajanju od 25 nastavnih časova i to:

- Osnovi prve pomoći i zbrinjavanje povreda u taktičkim situacijama,
- Terorizam,
- Trgovina ljudima,
- Rodno zasnovano nasilje, međunarodni i domaći dokumenti koji realizuju oblast rodno zasnovanog nasilja, Akcioni plan za implementaciju rezolucije UN 1325,
- Pregled i upravljanje motornim vozilom,
- Izvod iz osnova pravopisa srpskog jezika.¹⁹

Seminarski dio nastave Terorizam se izvodi u trajanju od dva nastavna časa. a nastavni sadržaj je preciziran Programom rada klase koji se donosi na osnovu nastavnog plana i programa. U okviru seminarske nastave na temu Terorizam, kadeti se upoznaju sa istorijatom terorizma kao pojave, pojmom i pojavnim oblicima terorizma, kao i terorističkim i ekstremističkim grupama u Bosni i Hercegovini. Osnovna razlika između seminarske nastave i nastavnih predmeta koji sadrže opšte teme o radu policije, policijskih vještina i stručnih modula je ta da se seminarska nastava ne ocjenjuje, pa nema provjere usvojenog znanja, za razliku od nastavnih predmeta koji sadrže opšte teme o radu policije, policijskih vještina i stručnih modula gdje je potrebno da kadet prilikom provjere znanja pokaže onaj nivo znanja, najmanje za prolaznu ocjenu, kako bi mogao da ispuni uslov da nastavi sa obukom u drugoj fazi. Dakle, možemo reći da seminarska nastava ima informativni, skoro neobavezni karakter u odnosu na ostalu nastavu iz prve faze policijske obuke. Takođe, trajanje ove nastave od dva časa predstavlja kratak period da bi se kvalitetno usvojila osnovna znanja o terorizmu.

EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE

U cilju dobijanja odgovora kako na terorizam kao pojavu i predmet u nastavi policijske obuke gledaju polaznici osnovne policijske obuke - budući policijski službenici, odlučili smo se da, koristeći ispitivanje kao metod, putem ankete dođemo do stavova ispitanika po ovim pitanjima koji će da upute na određene zaključke. Uzorak koji je korišten predstavljaju 220 ispitanika-

¹⁹ *Ibid.*

kadeta XIX klase Policijske akademije od ukupnog broja od 224 polaznika. U pogledu starosti ispitanika, ovdje se radi o ispitanicima starosti između 18 i 27 godina, a u pogledu stručne spreme, svi ispitanici imaju završen najmanje IV stepen stručne spreme.²⁰ Anketiranje je izvršeno 26. aprila 2018. godine, nakon što su kadeti- ispitanici završili sa prvom fazom osnovne policijske obuke. Prilikom anketiranja, korišten je anketni list koji su ispitanici popunjavali dobrovoljno i anonimno. Anketni list u svom uvodnom dijelu sadrži osnovne informacije i uputstva za ispitanike i pitanje koje se odnosi na polnu pripadnost ispitanika.²¹ U drugom dijelu sadrži 12 tvrdnji u odnosu na koje je ispitanik trebalo da iznese svoj stav putem ponuđenih odgovora u rasponu: potpuno se slažem, slažem se, ne znam, ne slažem se i potpuno se ne slažem. U nastavku teksta su tvrdnje iz anketnog lista sa dobijenim rezultatima.

1. Prije početka osnovne policijske obuke na Policijskoj akademiji, pojam terorizma, njegovi pojavnici, zastupljenost, kao i sredstva i metodi njegovog suzbijanja su mi bili poznati.

-	Potpuno se slažem	- 96 (43,6%)
-	Slažem se	- 94 (42,7%)
-	Ne znam	- 19 (8,6%)
-	Ne slažem se	- 11 (5%)
-	Potpuno se ne slažem	- 0

Rezultati pokazuju da 86,3% ispitanika ima određena znanja u vezi sa datom tvrdnjom, što može biti posljedica obrazovanja, odnosno, informisanosti ispitanika, dok se jedan vrlo mali broj ispitanika izjasnio da su mu pitanja oko terorizma potpuno nepoznata prije početka policijske obuke.

2. Tokom osnovne policijske obuke na Policijskoj akademiji sam saznao- la činjenice i saznanja u vezi sa terorizmom koja mi ranije nisu bila poznata.

-	Potpuno se slažem	- 39 (17,7%)
-	Slažem se	- 124 (56,4%)
-	Ne znam	- 30 (13,6%)
-	Ne slažem se	- 26 (11,8%)

²⁰ <http://education.muprs.org/konkurs-za-xix-klasu-policijske-akademije/>

²¹ Od ukupnog broja anketiranih ispitanika, 17 je ženskog pola.

- Potpuno se ne slažem - 1 (0,4%)

Ovdje je vidljivo da većina ispitanika, 74,1%, smatra da je svaki od njih tokom policijske obuke došao do novih saznanja u vezi sa terorizmom, što upućuje na činjenicu da je nastavni proces dao određene pozitivne rezultate.

3. Moje znanje koje sam stekao u vezi sa terorizmom kroz nastavu na PA je sada veće nego prije početka policijske obuke.

- Potpuno se slažem - 51 (23,2%)
- Slažem se - 94 (42,7%)
- Ne znam - 60 (27,3%)
- Ne slažem se - 9 (4,1%)
- Potpuno se ne slažem - 6 (2,7%)

Ovu tvrdnju možemo posmatrati kao dopunu na prethodnu, u smislu kvantifikacije znanja o terorizmu, gdje se najveći broj ispitanika izjasnio afirmativno. Znanja većine ispitanika su veća kao rezultat nastavnog procesa osnovne policijske obuke.

4. U odnosu na ostale predmete izučavanja kroz predmete, vještine i module, terorizam se kao pojava na Policijskoj akademiji izučava dovoljno.

- Potpuno se slažem - 20 (9,1%)
- Slažem se - 61 (27%)
- Ne znam - 32 (14,5%)
- Ne slažem se - 101 (45,9%)
- Potpuno se ne slažem - 6 (2,7%)

Iz percepcije ispitanika, vidimo da skoro polovina njih smatra da se pojava terorizma izučava nedovoljno.

5. Znanja koja sam stekao u vezi sa terorizmom kroz nastavu na PA će mi biti dovoljna za rad u policijskoj službi.

- Potpuno se slažem - 12 (5,5%)
- Slažem se - 66 (33,3%)

- Ne znam - 100 (45,5%)
- Ne slažem se - 18 (8,2%)
- Potpuno se ne slažem - 24 (10,9%)

Najveći broj neopredijeljenih u vezi sa ovom tvrdnjom može da ukaže na pretpostavku da ispitanici nemaju jasnu predstavu u vezi sa poslom koji će u budućnosti da obavljaju, pa tako ni sa nivoima znanja koja su potrebna za obavljanje poslova.

6. Terorizam kao prijetnja modernom društvu je opasniji od drugih prijetnji kao što su kriminalitet, bolest, glad, ratovi, prirodne katastrofe....

- Potpuno se slažem - 54 (24,5%)
- Slažem se - 67 (30,5%)
- Ne znam - 57 (25,9%)
- Ne slažem se - 30 (13,6%)
- Potpuno se ne slažem - 12 (5,5%)

Većina ispitanika dala je potvrđan odgovor, ukupno njih 55%, pa je, za većinu, terorizam opasnija pojava od drugih negativnih pojava što može biti posljedica medijske zastupljenosti ove pojave u odnosu na ostale opasnosti koje nemaju toliki stepen pažnje javnosti.

7. Bosna i Hercegovina je ugrožena terorizmom u većoj mjeri nego njene susjedne države (Hrvatska, Srbija, Crna Gora)

- Potpuno se slažem - 36 (16,4%)
- Slažem se - 67 (30,5%)
- Ne znam - 69 (31,4%)
- Ne slažem se - 51 (23,2%)
- Potpuno se ne slažem - 0

Najveći broj ispitanika na ovu tvrdnju je odgovorio potvrđno, njihovo mišljenje je da je BiH ugroženija terorizmom više nego njene susjedne države i smatramo da je to posljedica opšte slike u javnosti o prisustvu bezbjednosnih rizika koji su u najvećoj mjeri specifični za Bosnu i Hercegovinu (povratnici

sa ratišta Bliskog istoka, vjerske ekstremističke skupine na teritoriji BiH i slično).

8. Bosna i Hercegovina je ugrožena terorizmom u većoj mjeri nego države Evrope.

-	Potpuno se slažem	- 36 (16,4%)
-	Slažem se	- 35 (15,9%)
-	Ne znam	- 13 (5,9%)
-	Ne slažem se	- 122 (55,5%)
-	Potpuno se ne slažem	- 14 (6,4%)

Ovdje su odgovori dati tako da ispitanici u najvećem broju (61,9%) smatraju da su države Evrope ugroženije terorizmom nego građani BiH. U ovom slučaju, smatramo da je na ovakav stav mogla da utiče veća učestalost terorističkih napada u evropskim državama nego u BiH.

9. Građani Bosne i Hercegovine se, po pitanju terorizma, osjećaju bezbjednije nego građani Evrope.

-	Potpuno se slažem	- 3 (1,4%)
-	Slažem se	- 74 (33,6%)
-	Ne znam	- 63 (28,6%)
-	Ne slažem se	- 39 (17,7%)
-	Potpuno se ne slažem	- 41 (18,6%)

Ispitanici su odgovorili tako da se vidi ujednačenost i negativnih i pozitivnih tvrdnji pa se može reći da smatraju da se građani BiH smatraju jednako (ne)bezbjedni kao i građani EU.

10. Ekstremne grupe i ideologije (Vehabizam, ISIL, povratnici sa ratišta Bliskog istoka, kao i migranti) predstavljaju terorističku opasnost za BiH.

-	Potpuno se slažem	- 71 (32,3%)
-	Slažem se	- 87 (39,5%)
-	Ne znam	- 50 (22,7%)

- Ne slažem se - 10 (4,5%)
- Potpuno se ne slažem - 2 (0,9 %)

Ispitanika 71, 8% smatra da su ekstremne grupe i ideologije opasnost u pogledu terorizma što može da ukazuje na pravce budućeg djelovanja agencija za borbu protiv terorizma.

11. BiH /RS ima kapacitete za adekvatan odgovor terorističkoj prijetnji.

- Potpuno se slažem - 47 (21,4%)
- Slažem se - 64 (29,1%)
- Ne znam - 50 (22,7%)
- Ne slažem se - 42 (19,1%)
- Potpuno se ne slažem - 17 (7,7%)

Polovina ispitanika vjeruje u kapacitete države, odnosno, Republike Srpske, u smislu borbe protiv terorizma, dok dio ispitanika koji smatra suprotno iznosi 26,8%.

12. Eventualni teroristički napad u BiH bi mogao da izazove političku krizu i nestabilnost u državi.

- Potpuno se slažem - 42 (19,1%)
- Slažem se - 108 (49,1%)
- Ne znam - 39 (17,7 %)
- Ne slažem se - 15 (6,8%)
- Potpuno se ne slažem - 16 (7,2%)

Rezultati odgovora na ovo pitanje ukazuju da kod većeg broja ispitanika (68,2%) postoji uvjerenje da bi teroristički akt u BiH uslovio nestabilnost u državi što Bosnu i Hercegovinu može da etiketira kao nestabilno područje podložno negativnim uticajima pojava poput terorizma.

ZAKLJUČAK

Uprava za policijsku obuku, kao sastavni dio Ministarstva unutrašnjih poslova, ima vrlo važnu ulogu koju ostvaruje kroz školovanje, stručno osposobljavanje i usavršavanje najvećeg broja kadrova za potrebe MUP-a RS, a jednim dijelom i za druge policijske agencije u BiH. Nastavni planovi i programi, prije svega Policijske akademije, donose se i mijenjaju u skladu sa zahtjevima i potrebama MUP-a RS radi dobijanja što kvalitetnijeg budućeg policijskog kadra. Terorizam kao bezbjednosna prijetnja je neprestano prisutan kako u Republici Srpskoj i BiH tako i šire, pa budući policijski službenici koji prolaze kroz osnovu policijsku obuku putem nastave moraju da dobiju i usvoje potreban nivo znanja o terorizmu kao bezbjednosnoj pojavi i sprečavanju terorizma da bi u praksi mogli adekvatno da ih primijene. Prema aktuelnom nastavnom planu i programu, terorizam se izučava kroz seminarski dio nastave u trajanju od, mislimo nedovoljnih, dva časa uz manjkavost da ne postoji jasno propisan sadržaj nastave u vezi sa terorizmom na šta bi u budućnosti trebalo da se obrati pažnja. Takođe, ovu temu bi bilo poželjno obrađivati kroz stručne module iz prostog razloga, jer bi se tako putem provjere znanja mogao vrednovati nivo usvojenih znanja, pošto seminarski dio nastave nema takvu mogućnost.

Što se tiče percepcije terorizma kao pojave i kao nastavnog predmeta od strane kadeta, rezultati provedene ankete pokazuju da je većina kadeta imala određena znanja u vezi sa terorizmom prije obuke, da su stekli nova znanja te da su poslije obuke njihova znanja veća nego prije osnovne policijske obuke. Ispitanici su se izjasnili da se terorizam kao pojava ne izučava u dovoljnoj mjeri u nastavi Policijske akademije te da u najvećem broju nisu sigurni da li su stečena znanja dovoljna za praktičnu primjenu. Takođe, u najvećem broju smatraju da je terorizam opasniji od drugih negativnih pojava koje ugrožavaju društvo, da je Bosna i Hercegovina ugroženija od njenih susjeda, a nasuprot tome manje ugrožena od zemalja Evrope. U pogledu ličnog osjećaja bezbjednosti kod građana BiH u odnosu na građane Evropske unije, odgovori koji su dati su podijeljeni, tako se kreću u približno jednakom omjeru. Većina ih smatra da su ekstremne grupe i ideologije teroristička opasnost za državu, da država ima kapacitete za borbu protiv terorizma, a da bi eventualni teroristički akt u državi doprinio nestabilnosti u državi. Svi ovi odgovori ukazuju u kojem pravcu treba da ide buduće djelovanje, prije svega, u cilju razumijevanja terorizma kao pojave, a onda i njegovog suzbijanja i sprečavanja.

LITERATURA:

1. **D. Simeunović, *Terorizam*, Beograd, 2009.**
2. **G. Chaliand, A. Blin, *The history of terrorism: from antiquity to al Qaeda*, Berkeley and Los Angeles, California, 2007**
3. **R. Gaćinović, *Oblici savremenog terorizma*, *Žurnal za kriminalistiku i pravo*, br. VI/ 12, Beograd, 2012.**
4. **M. Šikman, *Krivično djelo Terorizam u sudskoj praksi u Bosni i Hercegovini*, *Bezbjednost, policija, građani*, br. 1/18, Banja Luka, 2018.**
5. **M. Šikman, *Izazovi policijske obuke i stručnog usavršavanja – 25 godina iskustva*, *Bezbjednost, policija, građani*, br. 2/17, Banja Luka, 2017.**

ZAKONI I PROPISI:

1. Zakon o policiji i unutrašnjim poslovima, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 57/16 i 110/16.
2. Krivični zakonik Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 64/17.
3. Statut Jedinice za policijsku obuku – Policijske akademije, MUP RS, broj: S/M-611-31/16.
4. Nastavni plan i program „Osnovna policijska obuka i stručno osposobljavanje kadeta Policijske akademije“ MUP RS, broj: S/M-611.1-33/17.
5. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske broj: S/M-020-73/17.

DRUGI IZVORI:

1. <http://www.mup.vladars.net/index.php?vijest=policija&vrsta=uprava-terorizam-ekstremizam>, (21. 5. 2018)
2. <http://www.mup.vladars.net/index.php?vijest=policija&vrsta=saj>, (21. 5. 2018)

3. <http://www.mup.vladars.net/index.php?vijest=ministarstvo&vrsta=uprava-policijsko-obrazovanje>,
(21. 5. 2018.)
4. <http://education.muprs.org/policijska-obuka-u-jedinici-za-policijsku-obuku-policijskoj-akademiji/>
(21. 5. 2018)
5. <http://education.muprs.org/konkurs-za-xix-klasu-policijske-akademije/>
(21. 5. 2018)

**TERRORISM AS A SUBJECT OF STUDY IN THE TEACHING
PROCESS AT THE POLICE ACADEMY OF THE REPUBLIC OF
SRPSKA MINISTRY OF INTERIOR**

Goran Guska, MA

*PhD student at the Faculty of Law, University of Novi Sad
Directorate for Police Training, Ministry of Interior of the Republic of
Srpska
e-mail: goranguska@gmail.com*

Mladen Vukovic, MA

*PhD student at the Faculty of Law, University of Novi Sad
Directorate for Police Training, Ministry of Interior of the Republic of
Srpska
e-mail: mladen_vukovic1983@yahoo.com*

Abstract: Terrorism in all its forms as a growing and dynamic phenomenon represents one of the greatest dangers and threats to modern society. The answer in terms of its suppression is an imperative for all countries in the world, with all their available resources. Bosnia and Herzegovina has not been spared from challenges of terrorism, and its complex state structure,

created as a compromise for ending war conflicts at the end of the last century, further aggravates an effective fight against this negative phenomenon. Republic of Srpska Ministry of the Interior, as the most respectable police agency in BiH, is the basic pillar of the defense against terrorism within its own territorial jurisdiction. The contribution to strengthening the capacities of The Republic of Srpska Ministry of the Interior is also provided by the Directorate for Police Training which, among other things, performs basic training of cadets of the Police Academy. One of the goals of this paper is the analysis of the curriculum of the Police Academy and the emphasis on the extent to which the phenomenon of terrorism is studied and forms of opposing to this phenomenon. Also, in order to better understand the integrity of basic police training in the part relating to terrorism, empirical research was conducted through a survey with a sample of 220 cadets of the Police Academy which the results of the answer to the questionnaire question led to certain conclusions. The totality of all results has influenced the formation of attitude, as well as possible solutions for improving the basic police training in the part relating to terrorism and the directions of its further development.

Keywords: *terrorism, The Republic of Srpska Ministry of interior, basic police training, police academy.*

